

In Memoriam H. A. J. M. Beekman

Op 30 januari van dit jaar overleed prof. dr H. A. J. M. Beekman te 's-Gravenhage, waar hij de laatste 20 jaren teruggetrokken heeft gewoond. Beekman werd op 12 augustus 1874 te Utrecht geboren en bereikte derhalve de gezegende leeftijd van ruim 92 jaren.

Beekman toen hij kwam als hoogleraar.

Beekman was geheel een der onzen. Hij studeerde ons vak te Wageningen aan de toen nog Rijkslandbouwschool geheten onderwijsinstelling. Ter voltooiing van de bosbouwstudie werd destijds veelal nog bijgestudeerd op een buitenlandse bosbouwschool en zo ging Beekman in 1895 na zijn eindexamen te Wageningen naar de — thans 150-jarige — „Forstakademie” te Tharandt in Saksen en volgde bovendien nog enige colleges in de wis- en natuurkunde gedurende het studiejaar 1896/1897 aan de Leidse Universiteit. Eind 1897 werd hij door de Minister van Koloniën uitgezonden naar „Nederlandsch Oost Indië”, waar hij in maart 1898 als Ambtenaar bij de „Dienst van het Boschwezen” werd benoemd. In juli van dat jaar werd hij Adspirant-houtvester en in juli 1900 Houtvester.

Tot november 1909 was hij houtvester in verschillende distrikten in midden- en oostelijk Java. Door zijn grote belangstelling voor het vak, deed hij veel meer dan alleen het beheer van de distrikten die aan zijn zorgen waren toevertrouwd, maar verdiepte zich in de vraagstukken die zich vooral bij de djati-cultuur voordeden. Deze speurzinnigheid leidde er toe, dat hij werd uitverkoren om de meest juiste opzet van een bosbouwproefstation te bestuderen, een proefstation voor „het oplossen van de wetenschappelijke en technische vraagstukken, die zich bij het boschbeheer voordoen, voor zover die oplossing niet behoort te worden overgelaten aan het beheers- of inrichtingspersoneel”. Hiertoe werd hij ruim in de gelegenheid gesteld door het ondernemen van een uitgebreide studiereis, waarop hij vele landen bezocht: Zweden, Denemarken, Duitsland, België, Zwitserland en Oostenrijk in Europa, alsmede de Verenigde Staten en Japan. Bij zijn terugkomst in augustus 1911, kreeg hij de opdracht om een proefstation voor het „Nederlandsch Indische Boschwezen” op te richten, waarvan hij sedert 1913 de eerste directeur zou zijn.

Tot zijn pensionering in 1920 heeft hij met weinig financiële middelen hard eraan gewerkt het proefstation een behoorlijke status te geven. De uitbouw van de proefnemingen met een uitgebreid veldonderzoek werd dan ook helemaal niet bijgehouden door de ter beschikking gekregen gelden en zo moest Beekman zich behelpen met een zeer bekrompen ruimte waar de medewerkers opgepakt maar moesten zien hoe zij met hun werk toch een goed resultaat konden bereiken. Later, pas op 20 juli 1931, is een nieuw gebouw geopend en kon de „ruïne”, zoals de oude behuizing wel eens werd aangeduid, worden verlaten. Dat was wel hard nodig daar het onderzoek uiteindelijk zou moeten dienen om het beheer te schragen van de 120 miljoen ha bos, die N.O.I. rijk was. Aanvankelijk werden de meer overzichtelijke eensoortige bossen in het onderzoek betrokken maar aan speedig werden ook de zeer soortenrijke zogenaamde wildhoutbossen aan de orde, waarvoor de afdelingen „Botanische Bosexploitatie” en „Technologie” het grondlegend werk gingen verrichten. De gehele opzet van Beekman was in 1931, bij de ingebruikneming van het nieuwe gebouw, nog nagenoeg onveranderd aanwezig.

In 1920 kwam Beekman naar ons land en werkte daar aan zijn dissertatie: „Economische gevolgtrekkingen, voortvloeiende uit een analyse van den Djati-opstand en van het djati-boschbedrijf op Java”, waarop hij als eerste promovendus van de Landbouwhogeschool op 20 november zijn doktersgraad behaalde. Op 1 januari 1921 aanvaardde hij het hoogleraarschap in „de houtmeetkunde, de bosrenterekening en de bosbedrijfsregeling”. In 1934 kwam daar nog bij het „geven van onderwijs in de houtteelt en de bosbescherming in de tropen”. Op 1 februari 1947 sloot hij zijn loopbaan af.

Van zijn werk aan de Landbouwhogeschool dient zeker, naast zijn gedegen onderwijs met de in de puntjes verzorgde colleges, te worden vermeld, dat hij van 1930 tot 1940 nog een zeer belangrijke functie heeft vervuld als permanente eerste assessor en secretaris van het College van Rector Magnificus en Assessoren, teneinde als bekwaam persoon „de slagvaardigheid van het college in een moeilijke tijd”, zo effectief mogelijk te doen zijn. Hij heeft zich voor die taak volledig gegeven en een betere keus had men moeilijk kunnen

doen. Een van zijn collega's heeft hiervan gezegd: „Weinigen zijn er geweest aan wie de Landbouwhogeschool zoveel verplichtingen heeft als aan Beekman". Dit werk had Beekman wel nodig, daar een zo werkzaam mens als hij niet genoeg had aan een wat beperkte opdracht met weinig studenten, terwijl zijn eigen onderzoeksdrang in ons kleine land met zoveel eigen zinnen en bij gebrek aan een leerhoutvesterij, tot zijn teleurstelling niet tot ontplooiing heeft kunnen komen. Wel kreeg hij met zijn Indische ervaring op 7 april 1923 zitting in de Commissie van Bijstand van het Rijksboschbouwproefstation en sedert 1925 als voorzitter, tot de opheffing in het crisisjaar 1933.

Dit is in het kort de loopbaan van Beekman. Dat hij met zijn organisatorisch talent ook buiten het ambt functies heeft bekleed, spreekt vanzelf. In Indië was hij al dadelijk bij de oprichting van de „Vereeniging van Hoogere Ambtenaren van het Boschwezen in N.O.I." (V.H.A.B.I.N.O.I.) in 1908 lid en reeds in 1909 werd hij tot voorzitter benoemd. Toen ging hij echter af spoedig heen met het bekende reisverlof, maar terugkerend werd hij dadelijk weer gevraagd voor het voorzitterschap, hetgeen hij vervulde tot 1916. Kort voor zijn pensionering werd hij in 1920 tot erelid benoemd. Daarnaast was hij van 1913-1918 hoofdredacteur van Tectona.

Overeenkomstig werd hij bij wijze van spreken, in Nederland al in 1921 ondervoorzitter van onze „Nederlandsche Boschbouw Vereeniging" en van 1927-1932 voorzitter. Toen in 1928 het Boschbouw Tijdschrift periodiek van de Vereniging zou worden, werd Beekman al bij de voorbereiding eerste voorzitter (11 september 1928) en bleef dat tot 1932. In zijn bestuursfuncties heeft Beekman veel meegewerkt aan de verdediging en de bevordering van de bosbouw in ons land, zichtbaar in de vorm van adressen aan de bevoegde instanties — zie ook de eerste jaarverslagen en later ons tijdschrift. Een enkele keer werkte hij mee aan een commissie, zo in 1940 als voorzitter van die voor het meten van hout, waarvan binnen een jaar het rapport verscheen.

In zijn Indische tijd verschenen er van het proefstation uit de aard van de zaak een reeks publicaties van 1915 tot 1923, afgewisseld door een reeks artikelen in Tectona, ook al voordat hij in de redactie zat. In Nederland komt dan allereerst zijn dissertatie, enkele niet gepubliceerde voordrachten voor de N.B.V. (1926 en 1928, zie 32 (10) 1960, het 50-jarig jubileum-nummer van dit tijdschrift) en later een aantal artikelen in ons tijdschrift met tot besluit een paar grotere uitgaven van het L.E.B.-fonds. Alle publicaties zijn hierachter in tijdsopvolging opgenomen.

Over Beekman als persoon in Indië is weinig bekend, daar zo weinig tijdgenoten nog in leven zijn en de later gekomenen hem daar weinig of niet meer hebben meegemaakt. In de studietijd van „schrijver-dezes" en ook daarna zijn heel veel prettige herinneringen van Beekman blijven leven. Ad rem als hij was en aan zijn scherpzinnig brein, paarde hij een grote geestigheid en gaf daarmee altijd een gezellige sfeer. Daar zou veel over te verhalen zijn, maar zou ons bij een in memoriam te ver voeren. Ik wil daarom wel besluiten met mijn gevoelens ten aanzien van Beekman aldus samen te vatten, dat mij de herinnering bij blijft van een goed leermeesterschap, van een kameraadschappelijke omgang en van vriendschap.

F. W. BURGER

Publicaties van de hand van Beekman:

1. Een en ander over de organisatie en het eerste werkplan van een Instituut voor boschonderzoek in Ned. Indië. *Tectona*, 4, 1911 (1001-1052).
2. Boschreservering en regelen hierbij in acht te nemen. *Tectona*, 5, 1912 (388-409).
3. U.S. Forest Service. *Tectona*, 5, 1912 (471-514 en 633-678).
4. Over Houtonderzoek. *Tectona*, 5, 1912 (837-843).
5. Werkplan voor het onderzoek naar de meest doeltreffende verpleging en de opbrengst van djatiopstanden. *Tectona*, 7, 1914 (219-244).
6. Een onderzoek naar de meest juiste methode van opmeting van djatiboom en djatiopstand. Mededeelingen van het Proefstation voor het Boschwezen (1) 1915 (1-93).
7. Terugblik. *Tectona*, 9, 1916 (1-58).
8. Bespreking van de „Aantekeningen bij het Werkplan voor het onderzoek naar de meest doeltreffende verpleging en de opbrengst van djatiopstanden”. *Tectona*, 9, 1916 (125-138).
9. Grond en Bosch. *Tectona*, 10, 1917 (153-175).
10. Over dunning en lichting van den djati. *Tectona*, 10, 1917 (685-694).
11. Een onderzoek naar den aanwas in secundair natuur-djatibosch in Noord Japara. Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (2) 1917 (1-30).
12. De omloop van den djati. Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (3) 1918 (1-74).
13. Het door het Proefstation voor het Boschwezen te verrichten Houtonderzoek. *Tectona*, 11, 1918 (1-82).
14. Notulen van de 8e Algemeene Vergadering van Ambtenaren bij het Boschwezen. *Tectona*, 11, 1918 (83-135).
15. Een ziekte in *Dalbergia latifolia* Roxb. *Tectona*, 11, 1918 (290-293).
16. De Groote Djatiboorder (*Duomitus ceramicus*). Mededeeling v. h. Proefstation voor het Boschwezen (4) 1919 (1-17).
17. De Djati-termiet (*Calotermea Tectonae*). Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (4) 1919 (21-30).
18. Over het Boschverjongingsvraagstuk. *Tectona*, 12, 1919 (1-129).
19. 78 Preanger houtsoorten. Beschrijving, afbeelding en determinatietabel. Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (5) 1920 (1-186).
20. Over den financieelen omloop voor hoogstammig djatibosch bij kaalkapbedrijf op IV groeiplaatsboniteit in de houtvesterij Margasari (Java). Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (6) 1920 (1-166).
21. Economische gevolgtrekkingen voortvloeiende uit een analyse van den djati-opstand en van het djati-boschbedrijf op Java. Dissertatie. 16 november 1920 (1-166).
22. Het Boschonderzoek in Ned. Indië. *Tectona*, 14, 1921 (198-234) (gedeeltelijk als intreedende uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar aan de Landbouw Hoogeschool te Wageningen).
23. (tezamen met L. G. den Berger): Inleiding tot de herkenning van hout in de praktijk. Mededeelingen v. h. Proefstation voor het Boschwezen (7) 1922 (1-55).
24. Versteend hout in Arizona. 3e Voorj. vergad. N.B.V. te Haarlem op 4.6.1926.
25. Financiële regeling van het bedrijf. 4e Wetensch. Cursus te Assen op 11.12.1928.
26. De financiële regeling van het Boschbedrijf. *Ned. Bosbouw Tijdschr.*, 2 (5 en 6) 1929 (123-131 en 153-160).
27. Kuberen van ronde houtwerken. *Ned. Bosbouw Tijdschr.*, 8 (4) 1935 (121-131).
28. Djatiomloop. *Tectona*, 29, 1936 (108-136).
29. Petrified forest of Arizona. *Ned. Bosbouw Tijdschr.*, 12 (6) 1939 (245-249).
30. Theoretische beschouwingen over de beoordeling van de financiële resultaten, eventueel ondernemerspremie, in het boschbedrijf. *Ned. Bosbouw Tijdschr.*, 12 (8 en 9) 1939 (305-321 en 352-370).
31. De boschbedrijfsregeling en de tijdstroomingen. *Ned. Bosbouw Tijdschr.*, 16 (8 en 9) 1943 (324-333 en 353-364).
32. Boschbeschadigingen en boschbescherming in Indonesië, Fonds Landb. Exp. Bureau 1916/1918 (30) 1947 (7-164).
33. Houtteelt in Indonesië, Fonds Landb. Exp. Bureau 1916/1918, (33) 1949 (1-386).

Geraadpleegde literatuur:

- De opening van het Nieuwe Gebouw van het Boscbouwproefstation. *Tectona*, 24 (8/9) 1931 (733-763).
- Prof. dr. H. A. J. M. Beekman. H. E. Wolff von Wülfig. *Tectona*, 24 (8/9) 1931 (764-767). *Aan dit artikel is de foto op blz. 214 ontleend.*